

Carmen aureum

ed. D. Young (post E. Diehl), Theognis; Leipzig, Teubner 1971

ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΑ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ

Ἄθανάτους μὲν πρῶτα θεούς, νόμῳ ὡς διάκειται,
τίμα καὶ σέβου ὄρκον. ἔπειθ' ἦρωας ἀγαυούς
τούς τε καταχθονίους σέβει δαίμονας ἔννομα ῥέζων
σοὺς τε γονεῖς τίμα τούς τ' ἄγχιστ' ἐγγεγαῶτας·
τῶν δ' ἄλλων ἀρετῇ ποιεῦ φίλον ὅστις ἄριστος.
πραέσι δ' εἶκε λόγοισ' ἔργοισί τ' ἐπωφελίμοισι.
μηδ' ἔχθαιρε φίλον σὸν ἀμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς,
ὄφρα δύνῃ· δύναμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει.

Ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι, κρατεῖν δ' εἰθίζεο τῶνδε,
γαστρος μὲν πρῶτιστα καὶ ὕπνου λαγνεῖς τε
καὶ θυμοῦ. πρήξις δ' αἰσχροὺς ποτε μήτε μετ' ἄλλου
μήτ' ἰδίῃ· πάντων δὲ μάλιστ' αἰσχύνεο σαυτὸν.
εἶτα δικαιοσύνην ἀσκεῖν ἔργῳ τε λόγῳ τε,
μηδ' ἀλογίστως σαυτὸν ἔχειν περὶ μηδὲν ἔθιζε,
ἀλλὰ γνῶθι μὲν, ὡς θανέειν πέπρωται ἅπασιν,
χρήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέσθαι.
ὅσσα δὲ δαιμονίαισι τύχαις βροτοὶ ἄλγε' ἔχουσιν,
ἦν ἂν μοῖραν ἔχης, ταύτην φέρε μὴ δ' ἀγανάκτει.
ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθ' ὅσον δύνῃ, ὧδε δὲ φράζεο·
οὐ πάνυ τοῖς ἀγαθοῖς τούτων πολὺ Μοῖρα δίδωσιν.

Πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοὶ τε καὶ ἐσθλοὶ
προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσει μήτ' ἄρ' ἐάσεις
εἴργεσθαι σαυτὸν. ψευδὸς δ' ἦν πέρ τι λέγεται,
πράως εἶχ'. ὁ δὲ τοι ἐρέω, ἐπὶ παντὶ τελείσθω·
μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπη μήτε τι ἔργῳ
πρῆξαι μηδ' εἰπεῖν, ὅ τί τοι μὴ βέλτερόν ἐστιν.

Βουλεύου δὲ πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέληται·
δειλοῦ τοι πράσσειν τε λέγειν τ' ἀνόητα πρὸς ἀνδρός.
ἀλλὰ τάδ' ἐκτελέειν, ἃ σε μὴ μετέπειτ' ἀνιήσει.

προᾶσσε δὲ μηδὲ ἐν ὧν μὴ ἐπίστασαι, ἀλλὰ διδάσκει
 ὅσσα χρεῶν, καὶ τερπνότατον βίον ὧδε διάξεις.
 οὐ δ' ὑγείας τῆς περὶ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχειν χρή,
 ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον καὶ σίτου γυμνασίων τε
 ποιεῖσθαι. μέτρον δὲ λέγω τόδ', ὃ μὴ σ' ἀνιήσει.
 εἰθίζου δὲ διαίταν ἔχειν καθάρειον ἄθρουπτον
 καὶ πεφύλαξο τοιαῦτα ποιεῖν, ὅποσα φθόνον ἴσχει.
 μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν ὅποια καλῶν ἀδαήμων
 μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι. μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.
 προᾶσσε δὲ ταῦθ', ἃ σε μὴ βλάψει, λόγισαι δὲ πρὸ ἔργου.

Μὴ δ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,
 πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρεῖς ἕκαστον ἐπελθεῖν·
 'πῆι παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;
 ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξιθι καὶ μετέπειτα
 δειλὰ μὲν ἐκπρήξας ἐπιπλήσσειο, χρηστὰ δὲ τέρπευ.
 ταῦτα πόνει, ταῦτ' ἐκμελέτα, τούτων χρή ἐρᾶν σε·
 ταῦτά σε τῆς θεῆς ἀρετῆς εἰς ἵχνια θήσει
 ναὶ μὰ τὸν ἀμετέραι ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν,
 παγὰν ἀενάου φύσεως.

Ἄλλ' ἔρχεο ἐπ' ἔργον
 θεοῖσιν ἐπευξάμενος τελέσαι. τούτων δὲ κρατήσας
 γνῶσαι ἀθανάτων τε θεῶν θνητῶν τ' ἀνθρώπων
 σύστασιν, ἧ τε ἕκαστα διέρχεται, ἧ τε κρατεῖται.
 γνῶσθι δ', ἧ θέμις ἐστί, φύσιν περὶ παντὸς ὁμοίην,
 ὥστε σε μήτε ἄελπτ' ἐλπίζειν μήτε τι λήθειν.
 γνῶσθι δ' ἀνθρώπους ἀυθαίρετα πῆματ' ἔχοντας
 τλήμονας, οἳτ' ἀγαθῶν πέλας ὄντων οὐτ' ἐσορῶσιν
 οὔτε κλύουσι, λύσιν δὲ κακῶν παῦροι συνιᾶσιν.
 τοίη Μοῖρα βροτῶν βλάπτει φρένας· οἱ δὲ κύλινδροι
 ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα φέρονται ἀπείρονα πῆματ' ἔχοντες.
 λυγρὰ γὰρ συνοπαδὸς Ἔρις βλάπτουσα λέληθεν
 σύμφυτος, ἦν οὐ δεῖ προάγειν, εἴκοντα δὲ φεύγειν.

Ζεῦ πάτερ, ἧ πολλῶν γε κακῶν λύσειας ἅπαντας,
 εἰ πᾶσιν δείξαις, οἷω τω δαίμονι χρῶνται.
 ἀλλὰ σὺ θάρσει, ἐπεὶ θεῖον γένος ἐστὶ βροτοῖσιν,

οἷς ἱερά προφέρουσα φύσις δείκνυσιν ἕκαστα.
ᾧν εἶ σοί τι μέτεστι, κρατήσεις ᾧν σε κελεύω
ἐξακέσας, ψυχὴν δὲ πόνων ἀπὸ τῶνδε σαώσεις.
ἀλλ' εἵργου βρωτῶν ᾧν εἶπομεν ἔν τε Καθαρμοῖς
ἔν τε Λύσει ψυχῆς, κρίνων καὶ φράζευ ἕκαστα
ἠνίοχον γνώμην στήσας καθύπερθεν ἀρίστην.
ἦν δ' ἀπολείψας σῶμα ἐς αἰθέρ' ἐλεύθερον ἔλθῃς,
ἔσσει αἰθάνατος θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός.